

۱۵۷۴۴۲۹

بلاغت

اندیشنامه جامعه اسلامی (۳)

طوبی

چالش‌ها و راهکارهایی نه بیج حجاب و عفاف در جامعه

www.ketab.ir

اندریشه
بلاغت
پژوهش‌های علمی و پژوهشی
www.BORHAN.ir

عنوان و نام پدیدآور:	طوبی: چالشها و راهکارهای ترویج حجاب و عفاف در جامعه / نویسنده اندیشکده برهان.
مشخصات نشر:	تهران: دیدمان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری:	۱۱۸ ص.؛ جدول، نمودار؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
فروست:	اندیشنامه جامعه اسلامی، ۱.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۷۰۸-۳۳-۸
وضعیت فهرست نویسی:	فایا
عنوان دیگر:	چالشها و راهکارهای ترویج حجاب و عفاف در جامعه.
موضوع:	حجاب
موضوع:	Hijab (Islamic clothing)
موضوع:	حجاب -- جنبه‌های جامعه‌شناختی
موضوع:	Hijab (Islamic clothing) -- Sociological aspects
موضوع:	حجاب -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع:	Hijab (Islamic clothing) -- Religious aspects -- Islam
موضوع:	حجاب -- ایران
موضوع:	Hijab (Islamic clothing) -- Iran
شناسه افزوده:	اندیشکده برهان
رده بندی کنگره:	BP۲۳۰ / ۱۷ / ط ۹۱۳۹۵
رده بندی دیویی:	۲۹۷ / ۶۳۶
شماره کتابخانه ملی:	۲۵۶۹۲۷۲

اندیشکده
برهان

ان کفر سادین
www.BORHAN

انتشارات دیدمان

عنوان:	طوبی
نویسنده:	اندیشکده برهان
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۷۰۸-۳۳-۸
نشرو:	دیدمان
تاریخ انتشار:	پاییز ۱۳۹۵
نوبت چاپ:	دوم
شمارگان:	۲۰۰
قیمت:	۲۶۰۰۰ تومان

www.DidemanBook.ir
www.BORHAN.ir
info@borhan.ir

تهران، چهارراه شهید لویسانی، خیابان بوستان،
کوچه نسترن، پلاک ۳۲، واحد ۴

تلفن:	۰۲۱-۲۶۱۵۲۲۹۱
پیامک:	۱۰۰۰۰۲۸۷

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

کلیه حقوق این اثر متعلق به اندیشکده برهان است و هرگونه نقل مطالب از آن صرفاً با ذکر منبع مجاز است.

فهرست

پیشگفتار	۹
مقدمه	۱۱
درباره‌ی این پژوهش	۱۲
پیشینه پژوهش	۱۳

بخش اول

نگاهی به نظرات مخالفان حجاب اسلامی	۱۷
۱. حجاب شرط مسلمانی نیست	۱۸
۲. تاریخ مصرف حجاب تمام است	۱۹
۳. حجاب فقط سبک زندگی مسلمانان است و اجباری برای غیرمسلمانان درست نیست	۲۱
۴. قانون حجاب غیر قابل اجرا، ناقص و مبهم است	۲۲
۵. غیر دمکراتیک بودن قانون حجاب مقاومت مردم را بر می‌انگیزد	۲۳
۶. قانون حجاب با شرع اسلام تطابق ندارد	۲۴
۷. اجبار حجاب باعث دین‌زدگی و تنفر از اسلام می‌شود	۲۴
۸. مدل حجاب ترکیه در مقایسه با ایران بهتر است	۲۶
۹. بی‌حجابی گناه صغیره‌ای در اعتراض به گناهان کبیره‌ی مرسوم جامعه است	۲۶
۱۰. حجاب حکمی عبادی است، نه حکومتی و اجتماعی	۲۹
۱۱. حجاب امری فردی و اختیاری است	۲۹
۱۲. قانون حجاب با آزادی‌های فردی و حقوق بشر مغایرت دارد	۳۱
۱۳. مقابله با بدحجابی سیاسی است	۳۲
۱۴. حجاب به مثابه‌ی اهرمی برای فشار به دولت است	۳۳
۱۵. چادر لباس سیاسی و وسیله‌ی ترقی اداری زنان است	۳۳
۱۶. حجاب یک قرارداد اجتماعی قابل تجدید نظر است	۳۴

فصل اول ۳۵

نگاه سیستمی به تعالیم دینی در خصوص عفاف و حجاب ۳۵

بخش دوم

مدل مفهومی ۳۵

فصل دوم ۴۲

آیا حکومت حق الزام به حجاب را دارد؟ ۴۲

۱. دلایل الزام حکومت اسلامی به حجاب ۴۲

۲. عبادات و الزام حکومتی ۴۵

۳. احکام دینی الزام حکومتی ۴۶

۴. مقید بودن احکام اجتماعی به احکام فردی ۴۸

۵. حجاب عکس فردی یا اجتماعی؟ ۴۸

۶. الزام حکومت در حجابی خصوصی ۴۹

۷. حجاب و حکومت ۵۰

فصل سوم ۵۳

مبانی جامعه‌شناختی پدیده‌ی بدحجاب ۵۳

نقد تحلیل‌های موجود ۵۴

حجاب به عنوان مسئله‌ی اجتماعی ۵۶

توصیف وضعیت کنونی حجاب در ایران ۵۹

تبیین مسئله‌ی حجاب در ایران ۶۱

الف) بُعد اجتماعی ۶۱

ب) بُعد فرهنگی ۶۷

ج) بُعد اقتصادی ۷۶

د) بُعد سیاسی ۷۹

نتیجه‌گیری ۸۰

فصل چهارم ۸۴

مسئله‌ی حجاب و پوشش از دیدگاه روان‌شناسان ۸۴

۸۵	خود
۸۶	وراثت
۸۷	محیط
۹۲	جمع‌بندی

بخش سوم

۹۵	راهکارهای مقابله با معضل بدحجابی
۹۵	در کشور
۹۶	مدل‌سماوات ریشه‌یابی معضل بدحجابی در کشور
۹۷	روش علمی (نیش علمی فرهنگی و هنری)
۹۸	روش سلبی

ضمیمه

۱۱۷	بررسی آماری چرایی و چگونگی
۱۱۷	مقابله با بدحجابی

پیشگفتار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا
ای مردم! همانا برای شما از جانب پروردگارتان برهسی آمده است، و ما نوری روشنگر
(قرآن) به سوی شما فرو فرستادیم. (نساء-۱۷۴)

سیاس خداوندی را که بشر را به برهان حقانیت وجود ذی جود آتش رستاده اش و نور روشنی بخش کلام الله مجید هدایت کرد و ملت شریف ایران را با قیمتی آسمانی انقلاب اسلامی و حیات در ذیل نعمت ولایت در مسیر رشد و تعالی قرار داد. انقلاب اسلامی، نعمت بی بدیلی بود که رهین ملت ایران شد تا مسیر تمدن سازی اسلامی و الگو شدن برای جهان بشریت را ببیند و البته در این طریق راه ناپیموده هنوز زیاد است و نیازمند گام‌هایی استوار و خردورزانه هستیم. اندیشکده‌ی برهان که متشکل از جمعی از فرزندان انقلاب اسلامی است، کانونی است فعال در زمینه تبیین گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی. تلاش این موسسه اندیشه‌محور بر این است که با تکیه بر سرمایه و استعداد معرفتی - علمی نیروهای فرهیخته جریان انقلابی و ارزشی به تبیین

گفتمان انقلاب کمک کرده، در مسیر تربیت نیروهای فکری تراز انقلاب اسلامی و یا به تعبیری «مؤمن اندیشه‌ورز جهادی» بکوشد.

این موسسه خود مسیر مطلوب خود را حرکت در چارچوب الگوی امام-امت می‌داند و بر این اساس، مبنای گفتمان‌سازی جهادگران فکری این اندیشکده بر پایه‌ی تبیین بیانات و دغدغه‌ها و مطالبات سیاسی-فرهنگی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تولید پژوهش‌های معرفتی و راهبردی معطوف به این مهم است. اندیشکده‌ی برهان بر آن است که در مسیر یک جهاد فکری و اعتقادی منسجم و متن‌با پاسخگویی مستدل و منطقی به پرسش‌ها و مسئله‌های کنونی جامعه، گره‌گشایی از معضلات فکری و نظری و شبهه‌زدایی و تولید تحلیل و تأملات سالم و پالوده از کج‌اندیشی و انحراف، گام بردارد.

پژوهش‌های علمی حاصل تلاش جمعی از پژوهشگران اندیشکده برهان است که به بررسی چالش‌های تربیتی حجاب در جامعه و راهکارهای آن می‌پردازد. امید است این اثر، گامی کوچک اما مؤثر در گسترش عفاف و حجاب در جامعه اسلامی ما و مورد رضایت پرهم‌دارها ایت‌مبشر، حضرت ولی‌عصر (عج) قرار گیرد.

محمدجواد اخوان

مدیر اندیشکده برهان